Štev. 49 (Posamezna številka 8 vinarjev.) V Trstu, v petek 22. februarja 1918 Letnik XLIII.

Izhaja vsak dan zjutraj, tudi ob nedeljah in praznikih. — Uredništvo: Ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista „Edinosti". — Tisk tiskarne „Edinosti", vpisane zadruge z omejenim poroštvom, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57. — Naročnina znaša: Za celo leto K 31·20, pol leta K 15·60, tri mesece K 7·80, za nedeljsko izdajo za celo leto K 6·20, pol leta K 3·60.

EDINOST

Posamezne številke po 8 vin., zastarele 10 vin. Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vin.; osmrtnice, zahvale, poslanice, vabila, oglasi denarnih zavodov mm po 30 vin.; oglasi v tekstu lista do pet vrst K 20.—; vsaka nadaljna vrsta K 2.—. Mali oglasi po 6 vin. beseda, najmanj pa 60 vin. Oglase sprejema inseratni oddelek „Edinosti". Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti". Plača in toži se v Trstu. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v ul. sv. Frančiška As. št. 20. Poštnohranilični račun št. 841.652.

ZVEZNA ARMADNA POROČILA.

AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 21. (Kor.) Uradno se razglasa:

Na asiaški planoti in vzhodno Brente topovski boji.

Čete Linsingenove armade prodirajo dalje in so zasedle Rovno.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO.

BERLIN, 21. (Kor.) Veliki glavni stan javlja: Zapadno bojišče. — Armada kraljeviča Ruprehta in nemškega cesarjeviča: Na več krajih topovski in minovški boj. Sunek v Argonih je imel popoln uspeh. — Armada vojvode Albrehta: Na lotarinški fronti je bilo bojno delovanje v več odsekih med Selle in Plaine povečano. Močni francoski oddelki so napadli zvečer naše postojanke pri Monzel Rechicourtu in Mouaucourtu. Na posameznih točkah je sovražnik vdri v naše postojanke, a ga je naša pehota s protisunkom zopet vrgla in ujela večje število vojakov. Jugozapadno Marchkircha so privedle napadne čete z nekega poizvedovanja več ujetnikov.

Vzhodno bojišče. — Eichhornova armada: Od otoka Moona so naši polki po prekoračenju zamrzlega Sunda vkorakale v Estonsko in zasedle Leal. Pri prodiranju ob Riškem zalivu sta bila dosežena Pernigel in Lemsal. Pri Lemsalu je prišlo do kratkega boja, tekom katerega smo ujeli 500 mož in uplenili 20 topov. Mesto Venden je prekoračeno. Naše čete stoje pred Volmarjem. Med Dvinskom in Pinskom prodiramo proti zapadu. — Linsingenova armada: Gibanja napredujejo. Na vsej fronti smo zasedli važna železniška in cestna križišča. Rovno je bilo očiščeno sovražnika. Plena ni mogoče niti približno pregledati. Dosedaj je bilo javljeno: Na ujetnikih en poveljujoči general, več divizijskih poveljnikov, 425 oficirjev in 8700 mož. 1355 topov, 120 strojnic, 3—4000 vozov, 1000 železniških voz, mnogi njih obloženi z živili, dalje več letal in nepregledne množine drugega vojnega orodja.

Na drugih bojiščih nič novega.

Prvi generalni kvartirmojster pl. Ludendorff.

BOLGARSKO.

SOFIJA, 20. (Kor.) Na vsej macedonski fronti zmerno streljanje. Vzhodno Vardarja in pri Butkovskem jezeru smo pregnali več angleških poizvedovalnih oddelkov.

TURŠKO.

CARIGRAD, 20. (Kor.) Na palestinski fronti je bilo včeraj naše krilo napadeno na široki fronti. Potisnjenje naših varnostnih črt pri Ramonu in pri Tel Sesnanu v glavne postojanke v zavzetje višine Ras el Tavil sta bila edini uspeh, ki ga je zamogel izvojevati sovražnik. Sicer je bil napad povsod odbit. Pričakovati je, da se bodo sovražni napadi nadaljevali. Sicer nobenih posebnih dogodkov.

CARIGRAD, 20. (Kor.) Naši konjeniški oddelki so vkorakali včeraj v Baiburt, potem ko so vrgli tolpe nazaj.

SOVRAŽNA URADNA POROČILA.

Italijansko poročilo.

20. februarja. — Ob vsej fronti običajno topovsko delovanje. V Mezzo Lago in vzhodno Monte Pertica so bili znatni sovražni oddelki, ki so se hoteli približati našim postojankam, odbiti. Letalsko delovanje je bilo včeraj na obeh straneh živahno. Angleško letalsko brodovje je zgodaj zjutraj nepričakovano napadlo sovražno letališče v Casari in je obmetavalo z uspehom z bombami. Ena letalska lopa je bila uničena. Eno naših brodovij je poletelo zvečer nad letališče v Comini in zmetalo tamkaj dve toni bomb, ki so povzročile velike požare. Vsi naši in zavezniški aparati so se vrnili nepoškodovani. Dne 19. t. m. zvečer je bilo sovražno letalo, ki se je vračalo z bombardiranja obljudenih vasi, pri Villorbi severno Trevisa, sestreljeno.

DOGODKI NA MORJU.

DUNAJ, 21. (Kor.) Meseca januarja so potopile osrednje vlasti z vojnimi odredbami skupno 632.000 ton sovražne ladijske prostornine. Tekom prvega leta neomejene podvodniške vojne je bilo torej potopljenih 9,590 000 ton.

BERLIN, 21. (Kor.) V zapadnem Sredozemskem morju so dosegli naši podvodniki proti italijanskemu prevozniškemu prometu nove uspehe. Uničili so namreč zopet 23.000 ton ladijske prostornine.

AMSTERDAM, 21. (Kor.) Reuterjev urad poroča iz Pariza: Parnik »Dives« je bil dne 1. t. m. med Marseillom in Bougie torpediran. Na krovu je bilo 339 potnikov, med njimi 301 vojak in 38 mornarjev. Pogreša se 107 oseb.

LETALSKI NAPAD NA INOMOST.

INOMOST, 21. (Kor.) Včeraj popoldne so štirje sovražni letalci, eno veliko bojno letalo s strojnicami in 3 nosilci bomb, prihajajoč z juga, pluli nad Inomostom. Zmetanih je bilo 8 lahkih bomb od 10—15 kg, med njimi 3 zažigalne bombe, ki so eksplodirale in povzročile na raznih krajih mesta lahke stvarne poškodbe. Žalibog je zahteval napad tudi več žrtev: ena ženska je bila ubita, 2 osebi težko in več lahko ranjenih. Bojni letalec se je spustil 300 m globoko in obstreljeval iz te višine dva k sreči prazna malteška ranjeniška vlaka s strojnicami.

Poslanska zbornica.

DUNAJ, 21 (Kor.) Poslanska zbornica nadaljuje prvo čitanje proračunskega provizorija.

Prelat Hauser je polemiziral s poljskimi govorniki in govoril nato o odpustu starejših letnikov. Izjavil je, da tudi krščanski socijalci žele, da se vojaki vrnejo, vendar pa niso za politiko, ki izkorišča vojno nadlogo domovine, da izvršuje politične represalije. Že stokrat smo predlagali nasprotnikom, naj sklenejo mir, a ti hočejo nadaljevati vojno. Še včeraj sem imel priliko, da sem govoril o tej točki s cesarjem. Cesar mi je naročil, naj povem zbornici, da mu dela nadaljevanje vojne največje skrbi in da ne želi nič iskreneje, kakod da odpošlje vojake domov kolikor mogoče hitro. (Dolgotrajno ploskanje na levici in pri Ukrajincih.) Cesarju je posebno na tem, da se zlasti starejši letniki čimprej odpuste. (Ponovno viharno ploskavanje na levici in pri Ukrajincih.) Zaupamo cesarjevi besedi. On je plemenit, dober in prisrčen človek. On se nikakor ne veseli prelivanja krvi in tudi nima nobenega interesa, da bi nadaljeval vojno. Zaupamo njemu in njegovemu ministru Czerninu, ki nam bo čimprej mogoče prinesel splošen mir in s tem tudi splošno razoroženje. (Ploskanje na levici in pri Ukrajincih.)

Ministrski predsednik Seidler je nato energično zavračal tekom razprave izvršene napade na Nemčijo, kakor tudi razžalitev nekega člana ukrajinske republike.

Posl. dr. Tresić-Pavičić je protestiral proti razpravam v Brestu Litovskem, kakor tudi proti stališču grofa Czernina glede samoodločevalne pravice narodov Avstrije. Grof Czernin se moti, ako misli, da so mirovna pogajanja mogoča brez vmešavanja v notranje stvari. Kdor hoče imeti mir in red na zunaj, mora imeti najprej mir v lastni deželi. Ako pride enkrat do mirovnih pogajanj z zakonitimi zastopniki sovražnih držav, potem se ne bo smelo odločevati brez Jugoslovanov. Neumestno bi bilo govoriti o miru, dokler ni na tleh eden sovražnikov. Mir bodo zamogle skleniti le prave demokracije vsega sveta po demokratičnih načelih.

Posl. Pirker je očital Poljakom nehvaležnost napram Nemčiji in je označeval njihovo sedanje postopanje kot represijsko politiko. Govoril je o gospodarskih razmerah na Koroškem in navajal razne želje tamkajšnjega kmetijstva. Zavračal je očitke Jugoslovanov proti koroškim Nemcem in naglašal, da so koroški Nemci vedno živeli v miru s Slovenci in jim bili tudi vedno naklonjeni. Ako zahteva dr. Erler Tirolsko za Tirolce, potem zahtevam Koroško za Korošce. (Odobravanje.)

Posl. Isopescul Grecul je izjavil, da Romuni že iz patrijotizma ne morejo odreči vladi proračuna. Avstrijski Romuni so zvesti cesarju in državi in se zamorejo glede sedanjih mirovnih pogajanj z Romunijo popolnoma zanesti na grofa Czernina.

Posl. dr. Pogačnik je očital Nemcem pohlepnost po deželah in vladoželjnost in izjavil, da moramo istotako, kakor si prepovedujemo vsako zunanje vmešavanje v naše notranje stvari, odklanjati odločno tudi vsako vmešavanje Nemčije v naše notranje stvari. Pritoževal se je radi zapostavljanja Slovencev na Koroškem. Govornik je kritiziral upravno prakso v južnih deželah in se pritoževal nad cenzuro na Kranjskem in prehranjevalnimi razmerami v južnih deželah. Končno je pozivljal govornik vlado, naj da Jugoslovanom lastno državo. (Odobravanje.)

Posl. Viškovsky je pobijal režim Nemčije v Rusiji, želel Ukrajincem s strani Čehov najboljše uspehe in jih pozdravljal kot dobrodošle v veliki družini svobodnih narodov, kjer zahtevajo tudi Čehi svoje mesto. Glede miru z Ukrajino je naglašal, da nikakor ne more vzbuditi veselja pri prijateljih miru. Ker Čehi nimajo zaupanja v ta mir in tudi ne v one, ki stoje za tem skrpucalom, bodo glasovali proti proračunu.

Posl. vitez Vasiljko je v polemiki z včerašnjimi izvajanji posl. Daszynskega naglašal, da nikakor ni upravičeno, ako Poljaki zabavljajo proti nemškemu militarizmu, kajti ravno Nemci so osvobodili poljska tla in zemljo iz ruskih kremljev. Govornik se je nato pritoževal nad poljsko samolastnostjo v Galiciji in zahteval končno imenom Ukrajincev samostojni stvor znotraj mej Avstrije.

Posl. Abram se je pritoževal nad gospodarskimi razmerami Tirolske. V polemiki proti posl. Erlerju je naglašal, da navduševanje za nemško-češko svobodo in istočasno zahtevanje prijateljstva italijanskih Tirolcev ne gre skupaj. Italijani južne Tirolske so enakopravni državljani in naj vlada poizkuša, da pride ž njimi čim hitreje do sporazuma.

Razprava je bila nato prekinjena. Na predlog posl. Hummerja je bil finančnemu odboru v svrho poročanja o predlogu poslancev Teufla, Hummerja in tovarišev glede dovolitve draginjske doklade učiteljem dovoljen 14 dnevni rok.

Prihodnja seja jutri ob 11 dopoldne.

Rajhstag.

Holmsko in poljsko vprašanje.

BERLIN, 20. (Kor.) V debati, ki je sledila govoru dr. Kühlmanna, je poslanec Seyda imenom Poljakov odklanjal pogodbo glede holmske določbe in opisoval ogorčenje Poljakov radi te nove razdelitve Poljske. Posl. Dove (napr. str.) je naglašal, da bi morali Poljaki delati skupno z Nemci, ne pa zavzemati zopet stališče: vse ali nič, ki je dovedlo končno do prejšnjih delitev Poljske. Izrekal se je odločno proti priklopitvi poljskih ozemelj Nemčiji. Posl. Stresemann (nar. lib.) se je zahvalil vladi za sklenitev miru z Ukrajino in zahteval pri novih mirovnih pogajanjih z Rusijo brezpogojno izpraznitev Litvinske, Estonske in Finske, kakor tudi takojšnjo izpustitev vseh ujetih Nemcev, Estoncev in Letov. Ako odgovarja avstrijski poljski klub na ustvaritev samostojnosti Poljske s tem, da zahteva združenje vseh poljskih ozemelj z dohodom do morja, torej odcepitev nemških ozemelj, potem nikakor ni mogoče simpatizirati s tako politiko. Posl. grof Westarp (kons.) e naglašal, da je način, kakor kritizirajo Poljaki holmsko vprašanje, velika potvoritev dejstev. Proti življenjskemu interesu, ki ga predstavlja mirovna pogodba z Ukrajino za Nemčijo, so morali stopiti poljski interesi v ozadje. Govornik je nastopal proti decembrskemu sklepu avstrijskega poljskega kluba. Posl. Ledebour (neod. soc.) je naglašal, da je holmsko vprašanje zopet enkrat dokazalo nezmožnost nemške diplomacije. Knez Radzivil je izvajal, da je pri Nemcih videti malo hvaležnosti Poljakom, ki so istotako prelivali kri v nemški armadi. Holmsko vprašanje je zadelo poljski narod v srce.

PROŠNJA BOLJŠEVIKOV ZA MIR.

BERLIN, 21. (Kor.) Kakor se govori, so ruski ljudski komisarji včeraj izpolnili nemško zahtevo, da naj pismeno potrdijo mirovno ponudbo. Tozadevno pismo je šlo včeraj skozi nemške črte. S tem so menda tudi ovržene že par dni krožeče vesti o padcu vlade Trockega in Lenina.

Samomor Kaledina.

PETROGRAD, 17. (Kor.) Petrograjska brzojavna agentura poroča o samomoru Kaledina sledeče: Kaledin je izvršil samomor tekom seje združene vlade, ki je poizkušala urediti donske stvari. Po daljših razpravah je vlada sklenila, da odstopi na korist sovjeta. Nato se je podal Kaledin v drugo sobo in si pognal kroglijo v srce. Na njegovo mesto je bil imenovan general Nazarov, ki je zaukazal splošno mobilizacijo kozaškega in nekozaškega prebivalstva za boj proti sovjetskim četam.

Potovanje grofa Czernina v Bukarešt odgodeno.

DUNAJ, 21. (Kor.) Kakor poročajo listi, je bilo nameravano, da grof Czernin danes zvečer odpotuje v Bukarest. Ali se ta namera uresniči, sedaj še ni gotovo, ker bo preobrat, ki je nastal v ruskem vprašanju vsled brzojavke Trockega, ministra najbrže prisilil, da ukrene druge dispozicije.

Angleška zbornica.

LONDON, 19. (Kor.) Tekom razprave o vojnem proračunu je izjavil Lloyd George v spodnji zbornici: Stojimo nasproti strahovitim resnicam. Sovražnik je odklonil najzmernejše pogoje, ki so mu bili kedaj ponudeni. Zakaj so bili odklonjeni? Ker je bil sovražnik očividno prepričan, da zamore vsled ruskega poloma izvojevati vojaško zmago in vsiliti Evropi z orožjem prusko gospodstvo. V očigled temu položaju prosim, naj se opusti vsak spor in naj se združijo vsi. (Živahno odobravanje).

Mednarodna socijalistična konferenca v Londonu.

LONDON, 20. (Kor.) Danes je bila otvorjena mednarodna socijalistična konferenca. Razprave se bodo vršile pri zaprtih durih.

Predsedniška volitev na Portugalskem.

LIZBONA, 20. (Kor.) Na današnjem ministrskem svetu je bilo soglasno sklenjeno, da naj se v kratkem vrši volitev predsednika republike in sicer potom direktnega glasovanja. Istočasno bodo izvoljeni poslanci in senatorji, ki dobe posebna pooblastila za revizijo ustave.

Govor drž. posl. dr. Matka Laginje

v seji zbornice poslancev dne 5. februarja 1918.

Ostra sodba o našem državnem gospodarstvu.

(Dalje)

Kako je pri nas glede prehrane.

bodi mi dovoljeno, da nekoliko izpregovorim o tem, izlasti, ker se v tej zbornici ne more dovolj govoriti o tem delu javnega življenja in o tem trpljenju. Moram ponoviti do c. kr. vlade vprašanje, ki so je pred malo dnevi stavili do nje legitimni zastopniki občin Istre.

Občinski predstojniki Istre so dne 24. januvarja priredili v Herpeljah-Kozini konferenco, s katere so odposlali različne resolucije na ministrskega predsednika, ministra, oziroma voditelja prehranjevalnega urada na Dunaju in namestnika v Primorju. Mede njimi je sklep naslednje vsebine (čita): »Občinski predstojniki dežele Istrske, zbrani dne 24. januvarja 1918. v Kozini, pozivljajo vlado k nemudni pomoči: ubogemu prebivalstvu Istre, ki umiru gladu. Skozi tri leta je suša uničila vse poljske pridelke, izvzemši vino. Tretje leto že trpi prebivalstvo Istre, ki v največ slučajih ni dobivalo niti oblastveno določene racije kruha ali moke, pomanjkanje, ki se je v zadnjih mesecih povečalo do stradanja in do umiranja.«

Nadalje naglašajo obup, ki se je polastil prebivalstva, ter se stavljajo v resoluciji sledeča vprašanja:

I. Ali je vladi znano, da Istra že mesec dni ni dobila ne kruha, ne moke, ne maščobe?

II. Ali so vladi znane strašne posledice omenjenih dejstev?

III. Je-li vlada ukrenila kake odredbe, da deželi Istrski najhitreje in brez vsake zamude preskrbi zakonito določene množine moke in maščobe?

V nadaljnjih točkah in nadaljnjih resolucijah je govora o drugih velevažnih vprašanjih; med drugim zahtevajo najširšega pošiljanja na dopust vpoklicanih poljedelskih delavcev, seveda tudi samosvojih posestnikov, ustanovitev ločene aprovizacijske poslovalnice za deželo Istrsko, ki je bila doslej iz ozirov na tržaško mesto hudo zanemarjena; vprašanje, o katerem sem jaz sam govoril že leto dni in ki sem je — žal, da brezvspešno — pri vseh možnih činiteljih zastopal kot pravično in na koncu konca koristno zahtevo tudi za mesto tržaško samo. Ali skušalo se je z vsemi sredstvi preprečiti to zahtevo. Dne 24. januvarja so vse občine Istre priznale opravičenost mojih dveletnih prizadevanj po razdelitvi primorske aprovizacijske poslovalnice.

Končno se mora tam doli izpremeniti, treba na delo brez vsake zamude in poskrbeti odpomoč; sicer se izpostavi vlada veliki nevarnosti; nevarnosti z neizmernimi posledicami in sramoto pred vsem civilizovanim svetom. (Klici: Prav res!) Zastopniki istrskih občin so rekli namreč (čita): »Občinska predstojništva Istre izjavljajo soglasno, da v slučaju, ako se pravične zahteve Istre ne izpolnijo nemudoma, prenehajo z vsakim delovanjem občinskih uradov (Dobro! Dobro!), da na ta način odvrnejo od sebe vsako odgovornost, naloženo jim po skrbi za lastno prebivalstvo.«

Visoka zbornica! Le do globine užaljeni in do največe mere razdraženi zastopniki prebivalstva, ki stoje žnjim v dnevnem občevanju, ki morejo občutiti vse muke, vse trpljenje tistih pozabljenih, morejo napram vladi — in nota bene, v pravem vojnem območju — govoriti tak govor, kakor je vsebovan v kozinskih resolucijah!

Omenjal sem tu, gospoda moja, le Istre, o čemur mi bo izpregovoriti neko malenkost. Ali drugod, v naših jugoslovanskih deželah, gre približno istotako kakor v Istri, to se pravi: gre krivo in slabo in zdi se, da je vlada slepa in gluha nasproti vsem tem pritožbam. Velespoštovani g. tovariš Biankini, ki — žal — radi bolezni ne more zadoščati svojim dolžnostim, mi je neposredno pred Božičem tožil in me je pooblastil, naj javno izpregovorim o stvari. Občina Zader, kjer biva on, oziroma tamošnje prebivalstvo je dobilo za praznike kot božičen dar — velik dar: namreč, ako se ne motim — nimam pisma pri roki — pol kg soli za vsako družino!! O kruhu, o moki, o kakem izdatnem živilu sploh ni bilo niti govora. Tako gre v Dalmaciji. Kako je na kraškem ozemlju Kraniske in Goriške, kaj se dogaja v Bosni in Hercegovini, kaj se dogaja v vseh deželah monarhije, kjer bivajo Slovenci, Hrvatje in Srbi, ne treba pripovedovati, ker se pripoveduje dan na dan in smo šele pred kratkim na tem mestu čuli od spoštovanega gospoda tovariša Roškarja, kako se postopa pri rekvizicijah na Spodnjem Štajerskem.

Taka je bila torej, gospoda moja, kakor rečeno, konferenca dne 24. m. m., na kateri so bile zastopane vse občine Istre. Pozneje, prav zadnje dni, sem prejel sledeče žalostne dokaze za opravičenost stališča, tamošnjih občin samih. Dovolim si, da navedem to na kratko. Občina Boljun mi piše dne 31. m. m., torej pred malo dnevi — prejel sem dne 2. t. m. — (čita):

»Ova mjesna općina sastoji se najviše iz krša pod Učkom, pa nije prošle godine posve ništa urodilo živeža, te je time narod jedino upućen na općinsko aprovizaciju ali žalibože i ovdje nam se sve uskračuje.

Općini pripada polag učinjenog ključa mjesečno 289 kvintala mliva ali jok samo na papiru, evo što se je primilo od oktobra do danas. U oktobru 240 kvintala brašna u novembru 135 kvintala i decembru 154 kvintala brašna u jenaru do danas ništa. Špeha, masti i masla u opče zabile od oktobra do danas se je primilo 79 kilograma (masti) to je sve.

Uz ovakovo šiljenje hrane narod mora pocrkati od glada, jer nema posve ništa u kući u vrijeme mira uz rodne godine nije narod u ovim stranama niti za tri mjeseca pripravio hrane, a kako će sada, kad nema radnih sila a uz to nesretna suša je sav proizvod uništila, dosta je posvjedočeno, kada se je moralo i repu izvan Istre naručivati; barem drugih godina se je pripravilo repe i kupuza ali prošle godine ništa.« (Pride še).

Ljubljanski občinski svet za deklaracijo.

Ljubljanski občinski svet se je izrekel v svoji seji 19. t. m. za deklaracijo Jugoslovanskega kluba. V imenu personalno - pravnega odseka občinskega sveta je poročal njega načelnik dr. Fran Novak tako-le:

Personalno pravnemu odseku je došel tale dopis župana:

Občine na Spodnjem Štajerskem, v kolikor so v rokah Nemcev, sklepajo zadnje čase ostre izjave proti deklaraciji jugoslovanskih državnih poslancev z dne 30. maja 1917. V vrstah teh občin opažamo neznatne Brežice, dalje Celje, Ptuj in Maribor, ki je posebno ostro resolviral ter zagrozil s pouličnimi napadi in z nekako revolucijonarno samopomočjo. Kar je dovoljeno tem občinam, katerim se je v zadnjem času pridružila tudi celovška občina, torej glavna občina kronovine, kjer je slovenski narod itak brezpraven, mora biti dovoljeno tudi glavni občini naše kronovine, kjer sta nemške narodnosti samo dva procenta prebivalstva in kjer ta narodnost ne more tožiti o kakem zatiranju.

Da omenjene nemške občine deklaraciji naših poslancev, kakor tudi nam, ki se navdušujemo za to deklaracijo, očitajo veleizdajstvo in da pri tem zahtevajo nova preganjanja slovenskega naroda, napravlja posebno nesimpatičen vtis! Če je nemškemu narodu v Avstriji nabrušeni bajonet zadnji pripomoček, potem je to obžalovanja vredno, morda najbolj za nemški narod sam! Že dolgo vrsto let zahtevajo nemški politiki, da naj se odklopi Galicija od tostranske državne polovice in svojčas so ravnoisto zahtevali glede Dalmacije. Najnovejše čase pa zahtevajo, da naj se od kraljestva Češkega odstrižejo nemške krajine ter iz njih ustvari posebna kronovina. Če nemški politiki kaj takega zahtevajo, je to v interesu države in v korist dinastiji; če pa mi na jugu kaj takega zahtevamo, je to veleizdajstvo, — odločitev naj se pa da v roke strojnim puškam! Slovenska kri je tekla na jugu in na severu in naši polki prenesli so v primeri z nemškimi polki več trpljenja in slovenski narod je imel primeroma več izgub, nego jih je imel nemški narod. Če so govorile nemške občine, molčati ne sme občina ljubljanska!

Zatorej predlagam, da pravni odsek mestnemu svetu predloži ta-le sklep:

Mestni občinski svet ljubljanski se v vsakem oziru pridružuje deklaraciji naših državnih poslancev z dne 30. maja 1917. ker je prepričan, da bi, ako se uresničijo v deklaraciji izrečene zahteve, bilo to v veliko korist države in dinastije.

Obenem izreka občinski svet polno zaupanje vsem poslancem Jugoslovanskega kluba ter prestopa preko resolucij nemških občin, posebno celjske, mariborske, ptujske in celovške, hladnokrvno na svoj dnevni red!

Občinski svetnik dr. Novak je pospremil županov predlog z navdušenim govorom, nakar je izjavil obč. svetnik Štefe (Šusteršičev pristaš), da se pridružuje prvemu delu predloga, ne pa drugemu, ker se ne strinja s tem, da bi program deklaracije bil naš minimum, odobrava pa tudi tretji del predloga. Nemec Pammer je dejal, da je naša deklaracija proti državi in da so njeni cilji sovražni Nemcem, vsled česar da se čudi, zakaj vlada ne prepreči takega sklepanja. Soc. demokrat Mlinar je izjavil: Strinjam se popolnoma z dopisom g. župana, ker so razmere take, da sem popolnoma prepričan, da iz teh razmer ni nobene rešitve, kakor potom uresničenja zahtev deklaracije. Istega mnenja so tudi ostali pristaši socijalno demokratične stranke, vendar pa izjavljam, da ne bom glasoval niti za izjavo niti proti njej. — Ko sta nato še govorila obč. svetnik dr. Novak in župan dr. Tavčar, se je vršilo glasovanje.

Za prvi predlog, ki izreka pristop k deklaraciji z dne 30. maja 1917, je glasovalo 30 občinskih svetnikov, 4 občinski svetniki (Nemci in socijalni demokrat) niso glasovali.

Za drugi predlog, ki izreka zaupanje Jugoslovanskemu klubu, je glasovalo 28 občinskih svetnikov, 6 občinskih svetnikov (Nemci, Mlinar, Kregar in Štefe) ni glasovalo.

Za tretji predlog, ki izreka, da preide občinski svet preko resolucij nemških občin na dnevni red, je glasovalo zopet 30 občinskih svetnikov.

Dolgotrajni klici: »živela Jugoslavija!« so zadoneli po dvorani, glavna točka seje občinskega sveta je bila končana.

Živela naša jugoslovanska Ljubljana!

Razne politične vesti.

Avstrijska kriza. Predvčeranjim se je torej zopet sestal avstrijski parlament in je takoj pričel s čitanjem proračunskega — provizorija. Že dejstvo samo, da si mora Seidlerjev kabinet pomagati s provizorijem, je viden znak, da se politično življenje v državi nahaja v stanju akutne krize, a kabinet da visi med nebom in zemljo na tanki niti. Nepovolino glasovanje o proračunskem provizoriju, in nit se utrže. A zelo dvomljivo je, da bi ga hotelo še enkrat rešiti od zgoraj doli. Za Seidlerjev kabinet je torej zares življensko vprašanje, ali dobi večino za proračunski provizorij. Nemški socijalni demokratje, ki jih je vlada zadnje dni tako milo snubila, naj jej pripomorejo do večine, izjavljajo slej ko prej, da ostajajo zvesti svojemu zavzetemu stališču in da ne morejo glasovati za proračun. Čehi so seveda neizprosni, tem neizprosneji, ker jih je vlada tako neprevidno izzvala in ogorčila z nesrečnim trutnovskim vprašanjem. Prilila je novega olja v staro žrjavico. Pod silo zadrege je poizkušal Seidler tudi pri sicer bagateliziranih Jugoslovanih. Potrkal je tudi na njihova vrata, ne bi se-li morda vendar odprla. Vrata pa so ostala zaprta, kakor razvidno iz izjave po konferenci zastopnikov Jugoslovanskega kluba s šefom kabineta: nimajo razloga, da bi svoje stališče napram vladi izpremenili, to je: ostanejo v opoziciji, ali, kakor je rekel posl. Laginja v svojih rezkih izvajanjih: celo v slučaju, da bi on sam sedel med člani vlade, bi se sramoval, če bi kdo priporočal sprejem takega proračuna. Seveda je izjavil naš istrski poslanec tako radi proračuna samega, dočim ves politični sistem sedanje vlade naravnost potiska naše zastopnike na opozicijonelno stališče. K najstrožji opoziciji so se pridružili sedaj še zastopniki Poljakov. Seveda utegne dobiti vlada nekoliko odškodnine pri Malorusih, ali popolno nadomestilo tudi ne bo. Stvar stoji torej tako, da more Seidler z gotovostjo računati le na nemške nacijnalce in nemške krščanske socijalce in z verjetnostjo na Maloruse. To je premalo za življenje za vlado v državi s tako narodnostno sestavo, kakoršno ima Avstrija. Kriza je stopila torej v akuten stadij in glasovanje o proračunskem provizoriju utegne Seidlerjevemu kabinetu upihniti luč življenja. Simptomatično je v tem pogledu, da je graška »Tagespost« prinesla tu

---

PODLISTEK

Slovanska strast.

Roman. Francoski spisal Danijel Lesueur.

— Da, je vzkliknil Sergej, — moderna družba šele tedaj v resnici najde svoje ravnotežje, če namesto umetnih političnih skupin, ki jih zastopajo narodi, nastanejo gospodarske skupine. Pač bi res ne bilo nič manj morilnih bitek, toda bodo vsaj plodonosne bitke. Industrijska tekma poraja napredek, dočim pa dinastične in nacijonalne tekme le podaljšujejo dobo barbarstva.

Hubert je spoznal, da so te teorije vsebovale veliko prave veličine.

— Toda, — je trdil proti Sergeju, — kako morete misliti na to, da bi se v neskončni, neprosvetljeni Rusiji mogli tako spojiti veda in politika? Kako neskončno dolgega časa bi bilo treba za to, da bi se take ogromne ljudske mase povzdignile na isto duševno višino! V ostalem pa se vsi narodi vedno dajo voditi s čustvi, nikdar pa ne z umstvenimi razlogi; koliko bolj mora veljati to za pleme, ki ni po parlamentarstvu vajeno razpravljanja svoje lastne samovlade?

Ko se je marki prvikrat izrazil v tem smislu, je Krilovski zmajal z glavo, zmignil z rameni in se delal, kot bi ga dušilo nekaj. Končno pa je vzkliknil:

— O, torej ste zablodili v to zmoto!.... Potemtakem, dragi moj, ne veste ničesar o ruskem »miru«, o ruskih občinah, ki se upravljajo same? Torej ne veste ničesar o naših »artijlih«, naših rokodelskih zadrugah? Ali ne veste, da so to one delavske zadruge, o katerih sta sanjala vaš Saint-Simon in vaš Louis Blanc? In te zadruge obstoje v Rusiji že osemsto let! Stoletja stara stremljenja našega naroda odgovarjajo vašim današnjim revolucijonarnim idejam. Če bi se bilo slovansko pleme moglo razvijati naravno, bi bilo danes demokracija, ki bi se vladala sama. Državno despotstvo, kakor tudi cerkveno nam je narinil Carigrad. Kakor je ravnodušen ruski mužik napram vsemu, kar so dogaja izven njegovega občinskega življenja, pa vendar zahteva, da ga vladajo kolikor mogoče malo. Ne zahteva nič drugega, kot da se reši agrarno vprašanje in osvobodi njegova občina davka, in tega obojega ne doseže s parlamentarstvom. Vkljub svoji metafizični in deklamatorski politiki je parlamentarizem zastopnik tiranstva, ki učinkuje uničevalnejše kot vsako drugo: zastopa tiranstvo srednjih in srednje mere slojev ter je najpopolnejša zmaga državnega pojma.... torej ono, kar pobijamo mi, ravno pojem države. Bog obvaruj našo ubogo Rusijo takega kamena spotike! Več svobode tiči v trmi samodržca, kot pod malenkostnim despotstvom petsto onih, ki kujejo zakone.

V Sergejevi prisotnosti je Sonja izpregovorila le redkokedaj, in Hubertu se je zdelo mlado dekle privlačneje v tem skromnem vedenju, kot pa da bi na svoj energični način branila svojo politično veroizpoved. Očividno politika ni popolnoma uničila v njej ženske miline.... znala je ljubiti in molčati. Morda se končno vendar še pokaže prav tako nežna prijateljica kot ljubimka. Ko je bil nekikrat sam pri njej, je začel govoriti o grofici Miranovi.

— Ljubim Nadjo kot sestro, — je izjavila gospica Kavečinova.

— Toda sovražite njenega moža?

lni članek, ki je izzvenel precej elegično in ki je povdarjal resnico, ki jej pritrjamo tudi mi. Vsaki krizi je vzrok — je menil graški list — v nezadovoljstvu. Seveda je tako. Gola resnica. Tudi neprestanim krizam v naši državi je vzrok v nezadovolistvu narodov. A to nezadovoljstvo ne prencha, dokler bodo avstrijske vlade prakticirale s starimi metodami — izigravanja enega naroda proti drugemu, pogodovanja enemu na škodo drugih: za ene v rokah oves, za druge bič. To vidimo eklatantno ravno sedaj: Maloruse so privabili, Poljake odgnali. Ob takih razpoloženjih mora videti tudi slepec, da do konsolidiranja v političnem življenju države more priti šele tedaj, če se vsem narodom brez izjeme in brezprimerno prizna pravica samodoločbe, torej v federativni Avstriji, v zvezi državno samostojnih narodov. Do tega pa ne pridemo, dokler bodo avstrijska vlada — kakor sta delala Stürgkh in Clam-Martinic in je storil sedaj Seidler — sklepale zavratne pakte le z zastopniki enega naroda in še to z najdvomljivejimi in najobsovraženejšimi elementi. Lek za avstrijsko bolezen je le v brezpogojni izvedbi principa popolne enakopravnosti vseh, da vsi sestavni deli take države narodnosti pridejo do svojega deleža.

Ruski narod — narod bodočnosti. Pod vtisom sedanjih dogodkov v ruskem narodu, anarhičnih razmer in notranjih borb odreka marsikdo narodu ruskemu vsako bodočnost. Izrekajoč se proti temu, da bi se naša monarhija vmešavala v sedanje notranje borbe v Rusiji, sodi zagrebški »Tagblatt«: Kje je zapisano, da bi naše posezanje v rusko državljansko vojno moralo imeti tisti uspeh, ki ga žele vodilni možje četverozveze? Mari naj Rusija od nas dobi definitivno vladno formo, končnoveljavno uredbo? Velik narod, poln moči, zdrav narod, ki ima več nego stoletno revolucijonarno tradicijo, ki je v enem stoletju porodil Puškina, Gogolja, Gončarova, Turgenjeva, Dostojevskega in Tolstega, ki je v treh dneh pregnal Romanove ter napravil orjaški korak iz »absolutnega hlapčevstva v absolutno svobodo« — tak narod naj bi bil navezan na to, da bi od nas prejel vladno obliko, novo uredbo?! Ali ne bi vse, kar bi mi ustvarili tam, v najkrajšem času pripadalo minolosti? Moremo-li dvomiti na tem, da so zmede v Rusiji le mase prahu, ki jih povzroča ruski človek, težko boreč se za lastno obliko življenja? Toda, mase prahu se poležejo, kaos izgine in pred nami se dvigne — nova Rusija. Kajti Rusija je velika — velika v svojem trpljenju in ostane velika! In noben narod ne bi storil prav, ako bi hotel posegati in ovirati ta silni naravni proces, ko vstaja na Vzhodu nov svet.

Brzojav prebivalstva otoka Šolte Jugoslovanskemu klubu: »Jugoslovanski klub, parlament Beč. GROHOTE. Potpisano sveukupno pučanstvo otoka Šolte najvećim oduševljenjem i najčvršćom odlučnošću i potpuno usvaja deklaraciju Jugoslavenskog kluba u Beču od 30. svibnja 1917 videći u njezinom ostvarjanju jedino preduvjet k boljoj budućnosti i blagostanju rascijepkanog našeg troimenog naroda. 2. Uvidja, da je za to skorije oživotvorenje spomenute deklaracije potrebit složni rad svih narodnih sila, osobito narodnog predstavništva u hrvatskom saboru. Stoga pozivljemo i zaklinjemo hrvatski sabor, u prvome redu njegovu većinu, hrvatskosrpsku koaliciju, neka se u ovim sudbonosnim časovima stavi na opće narodno stanovište te prihvati bečku deklaraciju kao jedini put, koji vodi do ostvarenja našeg ideala Jugoslavije. 3. Želi što skoriji mir, koji će biti opći, trajni, ako bude proveden na temelju pravedne ravnopravnosti slobode i bratstva svih naroda. 4. Izrazuje svoju najiskreniju zahvalu svima, koji nastoje oko ostvarenja ovakovog mira, napose Jugoslavenskomu klubu i hrvatskom Českom savezu, kojima ujedno izraze potpuno pouzdanje i priznanje za njihov nesebični rodoljubni rad. Potpisani: Općinska uprava, 24 društava i do najzadnjeg stanovnika otoka, ukupno 4226 potpisa (!), original slijedi. Načelnik dr. Ante Mladinov, liječnik; zaupnici: Banić, Grohote; Galvagni: Gornje Selo, Segvić: Srednje Selo; Rubignoni: Dolnje Selo i Maslinica, Bezić: presjednik Šoltanske sloge; Ema Kalebić rodjena Marović i Vilka Mladinov za Šoltanske žene i djevojke.«

Aprovizacijske stvari.

Razdeljevanje izkaznic za kruh, moko, sladkor in maščobe.

V soboto, 23. t. m. se prične razdeljevanje izkaznic za kruh in moko za tedne št. 126—127 in št. 128—129 ter za sladkor, veljavnih od 1. do 31. marca t. l. Obenem se razdele oficijelne izkaznice za maščobe št. 77—80. — Izkaznice se dobe proti predložitvi živilske izkaznice in izkaznice za nakup kruha v uradnih urah (od 9 do 12) pri krušnih komisijah in sicer 23., 25., 26., 27., 28. t. m. in 1. marca. Priporoča se občinstvu, da prešteje izkaznice, ki jih dobi. — Družinski glavarji in glavarji domačih gospodarstev se opozarjajo na dolžnost, da morajo takoj (tekom 24 ur) naznaniti pristojni krušni komisiji vsako izpremembo stanovanja, izpremembo v službništvu, zvišanje ali zmanjšanje števila članov družin ali domačega gospodarstva.

Prodaja kurive.

Oglje. 10 kg na rdečo izkaznico.

Stara mitnica: št. 3348—3522 (ob. št. 6) 23. II. ul. Solitario 10, (cena 80 vin. kg).

Premog (fossile). 20 kg na modro izkaznico.

Stara mitnica: št. 758—861 (ob. št. 24) 23. II. ul. Foscolo 19, (cena 1 K 39 vin. za 10 kg). — **Kjadin:** št. 1—348 (ob. št. 19) 23. II. ul. Molin grande (cena 1 K 39 vin. za 10 kg).

Domače vesti.

Parmova šestdesetletnica. V sredo, 20. t. m., je praznoval svoj šestdesetletnico eden naših najodličnejših slovenskih skladateljev, gospod **Viktor Parma**, dobro znan tudi našemu tržaškemu slovenskemu prebivalstvu po svojih delih in tudi osebno, saj je bil parkrat med nami, ko so se pela njegova [illegible] na slovenskem gledališču. Nekatera P[illegible] so naravnost obnarodela. Kdo n. pr. [illegible] njegovih »Mladih vojakov«? Parma je zložil tri opere: »Urh grof celjski«, »Ksenija« in »Stara pesem«, ter štiri operete. Velikansko je število njegovih koračnic in plesnih komadov. Posebno znani so valčki »Pozdrav Gorenjski«, »Triglavske rože«, »Bela Ljubljana« in drugi. Parma je tudi zelo pridno sodeloval pri slovenskem glasbenem listu »Novih akordih«. — Parma je v resnici glasbenik z dušo in telesom in kjerkoli je služboval, je zbiral okoli sebe ljubitelje glasbe in si osnoval svoj orkester. Brez gospoda okrajnega glavarja ni bilo življenja v kraju, kjer je bival. Sedaj živi Parma v pokoju na Dunaju. V pokoj je stopil prostovoljno leta 1915., da se je umeknil gonji, ki so jo uprizorili nemškonacijonalni denuncijantje v začetku vojne proti njemu. Upamo, da pride čas, ko se gospod Parma zopet povrne med nas; a naj že bo kakorkoli: odličnemu glasbeniku in možu, ki je tudi moral trpeti zato, ker je ljubil svojo slovensko domovino, slovensko ljudstvo in slovensko stvar, naše najiskrenejše čestitke k njegovi šestdesetletnici, in še na mnoga leta plodonosnega delovanja! Bog ga živi našega Parmo!

Tržaški odbor za Krekovo proslavo ima svojo sejo jutri, v soboto, 23. t. m. pop. ob 3 v prostorih pol. društva »Edinosti«, ul. sv. Frančiška 20. I.

Iz šolskih krogov. Prejeli smo: Glasom tozadevne odredbe c. kr. namestništva je od 15. novembra 1917. do 28. svečana 1918. uveden na tržaških ljudskih in meščanskih šolah skrajšan urnik z urami po 45 oziroma 40 minut, začetek pouka ob 9. uri. V nekaterih šolah je bilo te dni naznanjeno, da bo s 1. marcem t. l. uveden normalni urnik po 60 minut in začetek pouka ob 8 uri zjutraj. — Z ozirom na silno opešanost mladine (in menda tudi učiteljstva) vsled stradanja v začetnih mesecih nikakor ni priporočljivo, učne ure zdaljšati, ampak ostane naj pri sedanji uredbi do konca šol. leta ali pa vsaj do takrat, ko bo mladina se vsaj enkrat na dan do sitega najedla. Po Veliki noči naj se začne pouk ob 8. uri, prej ne, ker je zima huda in petroleja in plina ni. Odpravi pa naj se čim prej ves popoldanski pouk, da ne bo treba učencem dvakrat na dan čevljev (kjer jih še imajo!) trgati na poti v šolo. Mislimo, da je pač prašanje čevljev dovolj močen argument zoper tiste popoldanske ure, ki se na nekaterih nemških šolah še trdovratno vzdržujejo. Čudno je tudi to-le: ko so nekatere šole vsled mraza in pomanjkanja kuriva po Božiču, opirajoč se na uradna ministrska pooblastila (ticoča se štedenja s kurivom) za nekaj dni podaljšala počitnice, je prišel takoj ukaz, da je zamujene šolske dni v počitnicah — v vročem juliju — nadomestiti; a za pustne dni, ponedeljek, torek in sredo je bila odrejena ustavitev pouka, dasi je bilo tiste dni jako milo vreme. Ali je bilo res treba v četrtem letu svetovne vojne in občega stradanja posebno v Trstu — saj nam samo z marmelado usta mažejo — s tridnevnimi šolskimi počitnicami slaviti — nekdanjo veljavo princa Karnevala v Trstu?

Povodom petdesetletnice Franje dr. Tavčarjeve piše »Agramer Tagblatt« v svoji prilogi »Frauen-Zeitung« med drugim: Ravno za svoj petdeseti rojstni dan je z zlatimi črkami zapisala svoje ime v zgodovino naše jugoslovanske renesance. Veliko gibanje slovenskih žena za naše narodno ujedinjenje, za naše narodno osvobojenje, se je začelo pod srečno inicijativo gospe Tavčarjeve, ki je z državniško velikopoteznostjo izpoznala, da je prišel zgodovinski moment, ki zove slovensko ženo k najsloženeji obrambi jugoslovanske domovine. Zgodovina jej prizna častni naslov prve slovenske žene v velikem času. Naj bi jej bilo usojeno, da doživi srečne dneve svobodne ujedinjene Jugoslavije... Slavju slovenskih žena se pridružujejo tudi hrvatske in srbske žene, ki vidijo v gospe Tavčarjevi vzor jugoslovanskih žena.

Slovanska Čitalnica se oživi. Kakor toliko društev, je tudi Slovanska Čitalnica z izbruhom vojne prenehala delovati; čedalje bolj pa se čuti potreba, da to društvo zopet prično delovati, da postane zopet naše zbirališče in zabavišče. Zanimanja je obilo, zlasti med mladino. Jutrišnji sestanek, ki se bo vršil ob 7 zvečer v društvenih prostorih, obeta biti dobro obiskan. — Prva prireditev Čitalnice (družinski večer) se obeta že za prihodnjo soboto, 2. marca t. l.

Šolska refekcija. Jutri na [illegible] živilsko izkaznico z rdečo črto in izkaznic[illegible] [illegible]ne kuhinje ali ubožnice prijavijo učenci, p[illegible] [illegible]i jedilnici v paviljonu ljudskega vrta, da dobe novo izkaznico za šolsko refekcijo.

Občinskim upokojencem. Od 2. marca t. l. dalje se bodo pokojnine, vdovske pokojnine, vzgojevalnine in miloščine izplačevale potom poštne hranilnice. Ker se bodo ti prejemki izplačevali naravnost samim upravičencem, se mora pravočasno naznaniti mestnemu računovodstvu (ul. Muda vecchia št. 2) vsaka izpremenba naslova, da se bo moglo izplačevanje vršiti popolnoma redno. Opozarja se, da izplačuje zaostanek za čas pred mesecem marcem t. l. mestna blagajnica proti redni pobotnici.

Prijava avstrijske lastnine v inozemstvu in sovražne v Avstriji. Trgovinska zbornica sporoča: 15. t. m. je potekel rok za prijavo avstrijske lastnine v inozemstvu in sovražne v Avstriji. Kdor bi ne bil še zadostil doslej svoječasnemu pozivu, naj stori to tekom tekočega tedna, ker potem rok poteče definitivno.

V pojasnilo. Z ozirom na notico v včerajšnjem izdanju pod naslovom »Veriga brez konca« nam javljajo s poučene strani: Za prvi kvartal letošnjega šolskega leta res ni bilo v spričevalih ne meščanske ne ljudske šole klasifikacije v slovenščini, a to edino zato, ker je bila učiteljica slovenščine pet tednov bolna. Za drugi kvartal pa so bile klasificirane vse učenke izvzemši eno. To pa se je zgodilo le po neljubi pomoti. Mesto da se starši oglašajo po časopisih s takimi pritožbami, bi bilo veliko boli pametno in koristneje, ako bi pridno prihajali v šolo, poizvedovat o uspehih svojih otrok. Tudi ni res, da se slovenščina poučuje samo po eno uro, ampak po dve uri na teden, mesto po tri ure, kakor je bilo popred. To pa se ni zgodilo iz nikakega nasprotstva ali omalovaževanja, ampak edino zato, ker se je vsled sedanjih razmer sploh ves pouk moral skrčiti.

In zopet eden! Pred tremi meseci je umrl na bližnjem bojišču, blizu Ville Vicentine, zadet od sovražne ročne granate mladostrelec Danilo Čok, sin zavedne, narodne družine iz Lonjerja. Pokojnik je bil star šele 18 let; odlikovan je bil že dvakrat s hrabrostno svetinjo. Pokopan je na pokopališču v Villi Vicentini; njegovi tovariši, ki so ga zelo radi imeli, so mu priredili lep pogreb in mu postavili lep nagrobni kamen. Rodoljubni družini naše iskreno sožalje!

Z Občin. Z ozirom na vest pod naslovom »Z Občin« v št. 46 »Edinosti« z dne 18. t. m., se je oglasil v našem uredništvu g. Tomo Daneu z Občin in izjavil. Nikakor ne odgovarja resnici trditev v omenjeni vesti, da bi bil jaz sporazumno z nekim poštnim komisarjem spravil poštni urad na Občinah v svojo lastno hišo, temveč se je to zgodilo po posredovanju g. poštarja Kariža, ki je pripeljal poštnega komisarja k meni, nakar smo se dogovorili, da oddam svoje prostore v najem za poštni urad. Zgodilo se torej ni to le radi moje volje in moje koristi. Ravno tako neresnično je, da bi bil jaz tak zagrizenec, da bi ne trpel slovenskega napisa na svoji hiši in da bi odpovedal najemnino za poštni urad, če bi prišel na mojo hišo slovenski napis; pač pa je resnica, da je slovenski napis že na moji hiši. Želel bi pač, da končno vendar prenehajo vedna zadiranja vame, ker storim vse, kar morem, da bi zadovoljil občinstvo, ne pa da bi mu hotel delati škodo.

Veteran iz leta 1866. Te dni je umrl v visoki starosti Peter Dorčić iz Baškenove, sedaj bivajoč v Dalmaciji. Udeležil se je zgodovinske pomorske bitke pri Visu, spremljal cesarja Maksimilijana v Meksiko in sodeloval v boju proti Danski.

Odbora podružnic »Zveze jugoslovanskih železničarjev« Trst I. in Trst II. imata danes, v petek 22. t. m., ob 7 zvečer skupno sejo in sicer v prostorih »Tržaškega podpornega in bralnega društva« v ulici Carintia št. 39, I. nastr., na levo. Ker se bodo na seji obravnavale zelo važne zadeve, so odborniki obeh podružnic naprošeni, da se seje polnoštevilno udeleže.

Slovenski koncert na Dunaju. Dne 24. februarja t. l. priredi slov. skladatelj Marij Kogoj v Češkem domu I. Fleischmarkt, glasbeni večer, ki ima v svojem sporedu izbrano moderno slovensko glasbo. Kolikor nam je znano, je to prvi nastop izključno slovenske glasbe v tujini. Prvič se s tem dejanjem zgodi, da mlad, a zelo resen umetnik prelomi tradicijo, da smo Slovenci prerevni glede števila in vrednosti skladb, da bi mogli nastopiti samostojno. Sila simpatično in razveseljivo nam je, da se je zahotelo gosp. Kogoju, ki ni po poklicu ne pianist in ne pevec, ubiti ta skrajno škodljivi predsodek. Zato je ta prireditev po svojem smislu nekaj več, nego običajen glasbeni večer. Smatramo ga za nekako protestno dejanje slov. skladatelja, ki brani enakovrednost naše glasbe. Skrajni čas je namreč, da se naši virtuozi in pevci zavedo naloge, ki bi jim morala biti kot slovenskim virtuozom edina kulturna in obenem častna naloga: da proizvajajo in širijo v svetu predvsem našo glasbeno umetnost. Če te naloge ne izvršujejo, širijo kulturo in nimajo vsled tega nikakega bistvenega pomena za svoj narod. Da se virtuozi drugih narodov zavedajo teh velikih dolžnosti do svoje domovine, nam pričata že imeni Kubelik in Kocian, ki sta zanesla češko ime preko vse Evrope in v Ameriko. Da niti ne omenjamo »češkega kvarteta« in različnih pevskih zborov! Češki virtuozi in češki pevci vedo pač zelo dobro, da stoji tudi njih delo v službi narodne kulture. Češko ime naj postane veljavno ravnotako s pomočjo virtuozov, kakor po čeških znanstvenikih in češki industriji. Take misli so najbrž odločile Kogoja, da je nastopil. Njegova prireditev je poziv na naše virtuoze in za ta poziv smo mu hvaležni. Marij Kogoj rodom Tržačan, je po mnenju glasbenih veščakov izrazita umetniška osebnost. Gimnazijo je študiral v Gorici in se nahaja že več let na Dunaju. Učil se je začetkoma pri prof. Schreckerju, ki je videl v njem enega svojih najboljših učencev. Skladbe, ki jih je Kogoj ustvaril pri Schreckerju, pričajo o izredni originalnosti in temeljitosti njegovega talenta. Hrani jih skoro vse v rokopisih, kajti Kogoj je zelo skop in strog v priobčevanju svojih kompozicij. Zato se je Kogoj le poredkoma predstavil slovenski javnosti. Vsekakor ga srečamo v Novih akordih, Cerkvenem glasbeniku in v Dom in Svetu. Znan je njegov »Istrski motiv«, ki je po svoji kompliciranosti in iskrenosti zelo prijetno zainteresiral slovanske glasbenike. Upamo, da nas hoče gosp. Kogoj v kratkem z novimi publikacijami razveseliti. Skladatelj dovršuje svoje zadnje nauke pri znanem komponistu Schönberge.

Seznam k prometu vojnopoštnih zavitkov dopuščenih vojnopoštnih in etapnih poštnih uradov s številko:

2, 5 11, 39, 49, 51, 55. 95, 115, 120, 131, 136, 138, 142, 144, 150, 161, 166, 167, 168, 170, 171, 172, 176, 178, 180, 185, 188, 190, 191, 193, 194, 195, 197, 203, 209, 211, 218, 220, 221, 224, 230, 232, 234, 239, 238, 239, 240, 243, 244, 245, 246, 247, 249, 248, 249, 251, 252, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265 266, 267, 279, 276, 277, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 295, 297, 298, 299, 307, 318, 324, 332, 333, 334, 335, 338, 340, 341, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 349, 354, 362, 363, 365, 367, 369, 372, 375, 377, 378, 379, 380, 382, 385, 386, 388, 390, 391, 392, 393, 394, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 407, 408, 410, 411, 412, 413, 416, 419, 421, 423, 424, 426, 427, 429, 431, 432, 436, 437, 438, 439, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 454, 456, 457, 458, 459, 460, 462, 463, 464, 470, 472 475, 479, 481, 482, 483, 485, 486, 491, 492, 500, 509, 511, 512, 516, 517, 519, 520, 521, 522, 524, 527, 530, 535, 537, 538, 539, 542, 543, 547, 549, 557, 600, 605, 608, 611, 612, 613, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 631, 632, 634, 635, 636, 638, 639, 642, 644, 645, 649, 650, in mornarički vojno poštni urad Pulj.

2.) Enako so dovoljeni zasebni vojnopoštni zavitki na vojnopoštne številke oziroma etapne poštne številke s pristavkom n. pr. z dodatno rimsko številko ali črko kakor: »vojnopoštni urad 5/III, Vojnopoštni urad 144 a« itd., če je glavna številka (arabska vojnopoštna ali etapna poštna številka) po gorenji točki 1 dopuščena k prometu zasebnih vojnopoštnih zavitkov. Promet zasebnih vojnopoštnih zavitkov je zanaprej dopuščen pod obstoječimi pgoji na vojnopoštne urade in etapne poštne urade s številko, ki so navedeni v tem seznamu v točki 1.) kakor tudi na one vojnopoštne naslove, ki odgovarjajo določbam seznama pod točko 2.) Na vse druge vojnopoštne in etapne poštne številke, ki ne spadajo pod točko 1.) ali 2.) seznama, zasebni vojnopoštni zavitki tačas niso dovoljeni. Promet zasebnih vojnopoštnih zavitkov na etapne poštne urade s krajevno označbo v zasedenem ozemlju ostane v dosedanjem obsegu neizpremenjen.

Izjave za deklaracijo je prejel Jugoslovanski klub na novo od sledečih: Jugoslovanska omladina grada Split, žene in dekleta občin Gradac in Podzemelj, blagovške občine (okraj Kamnik), občine Zlatopolje, županstvo občine Zlatopolje, vaščani iz Znojil, Stržišč in Kala na Tolminskem (186 podpisov), žene in dekleta občine Vinica (Belokranjsko), župnija Tomaj na Goriškem (111 možkih in 561 ženskih podpisov), žene in dekleta iz Kamenj, Vrtovin, Skrilje (skupno 588 podpisov), žene in dekleta farne občine Bukovo na Goriškem (115 podpisov), vasi Zakojca v fari Bukovo na Tolminskem (85 žen in dekliet, katerim se je pridružilo še 50 mož in fantov), občina Trata pri Kranju, trg Tržič na Gorenjskem, občina Murski vrh — Zasad (okraj Ljutomer), vsi begunci iz Goriškega, bivajoči v Laškemtrgu na Štajerskem, žene in dekleta iz župnije Belevode pri Šoštanju (198 podpisov), občina Poljica-Priko v Dalmaciji je poslala brzojavno izjavo za deklaracijo, Zagrebački tipografi (246 podpisov), občina Vrbljenje pri Ljubljani, duhovniki na dekanijskem sestanku v Rogatcu (rogaška dekanija), občina Sv. Ema pri Pristovi), občina Nezbiše (pri Pristovi), občinari Kraljevice, občina Tijesno, žene in dekleta vasi Slivje, Slope, Tatre, Orehek, Kozjane, Kovčice občine Materije v Istri (z nadaljnimi 671 podpisi), invalidi občine Zabukovje pri Brežicah, ranjeni i bolesni vojnici nalazeći se u bolnici u Osijeku (ukupno 102), ostali možje in fantje župnija Sv. Miklavž nad Laškim, žene in dekleta župnije Sv. Miklavž nad Laškim, (414 podpisov), občina Mala vas (okraj Ptuj), žene in dekleta vasi Megojnice občina Griže, (109 podpisov), Zabukovca občina Griže (183 podpisov), Pongraška okolica (občine Griže 104 podpisi), iz vasi Griže (65 podpisov), begunci begunskega taborišča v Brucku ob Litvi (1577 ženskih in 598 moških podpisov!) žene in dekleta občine Jezersko na Koroškem (200 podpisov), možje in mladeniči župnije Polica pri Višnjigori podpisali so vsi do zadnjega (192 podpisov), žene in dekleta občine Polica (s 306 podpisi, to je novih 103 podpisov), občina Loka pri Planini, žene in dekleta, možje in fantje župnije Sv. Janž na Viški gori. Žene in dekleta vasi Griblje na Belokranjskem. (Dalje prih.)

Mestna zastavljalnica. V soboto, 23. t. m., se bodo od 9½ dop. do 1 pop. prodajale na javni dražbi dragocenosti, zastavljene meseca aprila l. 1917. na zastavne listke serije 141 in sicer od št. 20.201 do št. 22.360.

DAROVI.

— Za Krekov spomenik je nabral v veseli družbi v Balkanu g. voj. kurat Turšič K 20'— Denar hrani uprava.

— V počastitev spomina pok. g. Vinka Engelmana daruje notar Artur Lokar, sedaj v Ljubljani, 20 K za novo narodno šolo pri Sv. Vidu. Denar hrani uprava.

— Ker se ni mogel udeležiti pogreba g. Vinka Engelmana daruje Matko Poniž 10 K za novo narodno šolo pri Sv. Vidu. Denar hrani uprava.

— Za Krekov spomenik se je nabralo v Lokvi na Krasu 200 K. Denar, poslan po g. Mileni Žagarjevi, hrani uprava.

— V počaščenje spomina pok. Antona Godina-Barakoš daruje škedenjski podružnici CMD družina Cok-Pušarjeva 20 K. V isti spomin daruje učiteljstvo ljudske šole v Škednju 36 K za domačo šolarsko knjižnico. — V počaščenje spomina pok. Vinka Engelmana daruje škedenjski podružnici CMD g. Ciril Valentič, šol. voditelj v Škednju 5 kron.

— Na čajevem večeru CMD v Rojanu je nabrala zavedna, takozvana »nepoznana« narodna družba v protest prodaje užigalic »südmarke« 33 K. Denar hrani uprava.

MALI OGLASI

se računajo po 6 stot. besedo. Mastne tiskane besede se računajo enkrat več. — Najmanjša pristojbina znaša 60 stotink.

Danes in jutri prodam štedilnik z pečjo in kotlom, mali ter nov štedilnik, veliko ogledalo za brivce in šivalni stroj Merch to vecchio 3 Cohen. 1349

Karel Šikovič trgovec Čebinkal (Istra) kupi katero-koli množino žvepla drobno mletega, najraje Romanja, za žveplanje trte, ter gobice za cepiti trte. 3143

Posojilo do K 40.000 (štirideset tisoč) je na razpolago. Naslov pove Inser. odd. Edinosti. 3146

Išče se stanovanje z vrtom. Ponudbe pod „Vrt“ na Ins. odd. Edinosti.

Išče se gospodična za odvetniško pisarno, — Vešča mora biti v stroji. Nastop takoj. Naslov pove Ins. odd. Edinosti. 3144

Pozor begunci! Ivan Peric v Trstu (Monfalcone) št. 174 oddaja v najem zemljišča. Stanovanje preskrbljeno 1341

Prašiče, teleta kupuje Hotel Balkan v Trstu, Piazza Caserma proti dobremu plačilu 1791

Iščem pošteno postrežnico za vsa hišna dela, za popoldne. — Plača po dogovoru. Ulica Commerciale 9 (čez dvorišče, desno) III. n. levo, vrata št. 37. A 37

Fotograf Anton Jerkič poslovuje v svojem atelju v Trstu, Via delle Poste št. 10. 407

Brez posebnega obvestila

✝

Obveščamo vse sorodnike, prijatelje in znance, da je naša ljubljena soproga, gospa

Pina Gorišek roj. Mahorčič

danes, 21. svečana, v 27. letu starosti, preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v soboto, 23. svečana ob 10. dopoldne.

DIVAČA, dne 21. svečana 1918.

Ivan Gorišek, soprog.
Fani Laznik vdova Mahorčič, mati.

ZOBOZDRAVNIK
Dr. J. Čermák
v Trstu, ulica Poste vecchie 12 vogal ulice delle Poste.
Izdiranje zobov brez bolečine. — Plombiranje.
— UMETNI ZOBJE —

3000 hl
pristnega štajerskega vina po najnižjih cenah ima na razpolago in se priporoča svojim cenjenim odjemalcem
Hotel Gomzo, Občina.

Kabaret-Variete MAXIM
Trst - Via Stadion 10 - Trst
Odprt od 8½ zvečer naprej
Ustopnina K 2

Češko Budjevička Restavracija (Bosákova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ul. G. Galatti (zraven glavne pošte.) Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

1. in 2. številka socijalistične revije
„DEMOKRACIJA“
izidete skupno 28. februarja.
Naročila sprejema uprava „Demokracije“ v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 5.
Celoletna naročnina K 16.—

Išče se
VRTNAR
za sadjerejo in zelenjavo.
Stalna služba.
Ponudbe pod „Gorenjsko“ na Inser. odd. Edinosti.

JADRANSKA BANKA
Trst, Via Cassa di Risparmio štev. 5 (Lastna palača)
Kapital in rezerva K 13,200.000.—
Filijalke: Dunaj Tegethoffstrasse 7—9, Dubrovnik, Kotor Ljubljana, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Zadar.
Vloge na knjižice 3½% Vloge na knjižice
od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plačuje banka od svojega. Obrestovanje vlog na tekočem in žiro-računu po dogovoru. Akreditivi čeki in nakaznice na vsa tu- in inozemska tržišča. — Kupuje in prodaja: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisma, prijoritete, delnice, srečke, valute, devize, promese itd. Daje predujme na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih. — Safe Deposits. — Prodaja srečk razredne loterije. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija žrebanja srečk itd. brezplačno Stavbni kredit, rembours krediti. — Borzna naročila. — — Inkaso. — — Menjalnica. — — Eskompt menic
Telefoni: 1463, 1793 in 2666. Brzojavi: JADRANSKA.
Uradne ure: od 9 do 1 popoldne